

Renkum blijft gewoon een zelfstandige gemeente



Betreft opvatting John Bartels t.b.v. de raadscommissiebijeenkomst d.d. 14 november en de raadsvergadering d.d. 29 november 2023.

Renkum, 13 november 2023

Het huidige Collegeperspectief (een collegeakkoord) “Renkum in bloei” opent op pagina 2 met een vergezicht: waar staat Renkum in 2030? **Daar staat onder meer, dat de gemeente in 2030 zelfstandig en een betrouwbare dienstverlener voor inwoners is.**

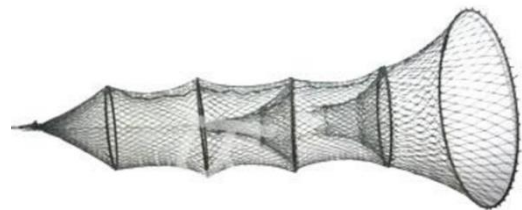


Nu wordt gevraagd het “**Onderzoeksrapport Bestuurlijke toekomst Gemeente Renkum**” vast te stellen (1), het advies om te komen tot een herindeling op te volgen (2), te werken aan het verbeteren van de organisatie in samenhang met het eindperspectief: opheffing van de gemeente Renkum (3).

Ik wil het raadsvoorstel op 29 november van de agenda halen, minstens een jaar niet in de raad bespreken en sowieso wachten op nieuw rijksbeleid, dat bij de behandeling van de Renkumse Begroting 2025 voldoende bekend zal zijn.

De gemeente creëert een imago dat doet denken aan iemand, die ziek, zwak en misselijk is: we redden het niet en moeten op termijn fuseren met een andere gemeente. Het verschenen **rapport “Bestuurlijke Toekomst Gemeente Renkum”** wekt de indruk naar fuseren toe geschreven te zijn.

Zoals eerder door mij gezegd en om gevraagd ontbreekt onderzoek naar gemeenten van hetzelfde inwoneraantal of kleiner, zoals Scherpenzeel. Waarom lukt het dit soort gemeenten wel om zelfstandig te blijven? **Dit raadsvoorstel is als een fuik.** Als je erin zwemt raak je bekneld en kun je in feite niet meer terug. **Vertrekpunt voor onze gemeente dient juist te zijn om antwoord te geven om de vraag wat ervoor nodig is om onze zelfstandigheid te behouden.** Dat hoort volgens mij ‘t standpunt te zijn van GemeenteBelangen, GroenLinks en de PvdA of te wel van de partijen, die gezamenlijk in het College zitten en dat hebben afgesproken.



Het College schrijft in het voorstel, dat onze financiële toestand net als die van veel gemeenten niet altijd even rooskleurig is. Dat betwijfel ik, er zijn **jaarlijks nog altijd enorme overschotten op onze begrotingen.** Gaan al die gemeenten vergelijkbaar met Renkum waarvan de financiële positie met Renkum vergelijkbaar is, nu ineens fuseren?

Sinds 2015 worden gemeenten geconfronteerd met een korting op het Gemeentefonds, die oploopt tot € 975 miljoen in 2025. Deze opschalingskorting is opgelegd, omdat gemeenten door de in feite gedwongen opschaling dan kosten zouden besparen. Volgens verkiezingsprogramma's van de meest kansrijke partijen, die **in het te komen kabinet zitting krijgen verdwijnt niet alleen de opschalingskorting, maar worden overgehevelde taken van het rijk naar gemeenten financieel volledig gecompenseerd** wat nu niet het geval is. Zie bijv. de "Special-Sociaal" van Binnenlands Bestuur en het VNG magazine.

Kortom: door nieuw rijksbeleid¹ kan de financiële positie van de gemeente Renkum sterk verbeteren en is die prikkel om te fuseren mogelijk van de baan. Enkele jaren geleden wilde het kabinet gemeenten verplichten om op te schalen naar grotere inwoneraantallen. Daar kwam men al van terug en waarom was dat? Onderzoekingen hebben het voorgenomen rijksbeleid totaal onderuitgehaald. Zie die publicaties!

Renkum moet een zelfstandige gemeente blijven, zo houd je de lijntjes met je inwoners kort. Bovendien blijkt uit onderzoekgegevens, dat schaalvergroting niet automatisch leidt tot een betere organisatie of minder uitgaven. Ik verwijs naar een rapport van "Het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten" (**KING**) thans "**VNG Realisatie**" geheten, dat aantoonde dat kleinere gemeenten qua dienstverlening het best scoren. Ook verwijs ik naar het **onderzoek van hoogleraar Denters** van de Universiteit Twente. Zie tevens een **metastudie** van het Sociaal Cultureel Planbureau (**SCP**).

De eindconclusie was, dat gemeentelijke opschaling vrijwel louter alleen negatieve effecten met zich meebrengt. De politieke en actieve (maatschappelijke) betrokkenheid van burgers en het contact tussen burgers en politici neemt na een herindeling af. En **hoe groter de gemeente, hoe ontevredener de burgers zijn over de bestuurlijke prestaties**. Ik zou zeggen:

Beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald.

De gemeenteraad van Renkum hecht voorname-lijk aan verbetering van de slagkracht van de organisatie en behoud van identiteit en



¹ Wat heeft het **huidige** kabinet bepaald?

Gemeenten krijgen er vanaf 2027 sowieso structureel 1 miljard euro bij van het rijk naast een zogeheten volume-indexatie. Oorspronkelijk had het huidige kabinet het voornemen de nieuwe financieringssystematiek in 2026 te laten ingaan. Ondanks de extra middelen vanaf 2027 jaar blijven voor gemeenten namelijk in de jaren vanaf 2026 forse kortingen in de boeken staan: in 2026 een daling van circa 2 miljard euro ten opzichte van 2025. Onderdeel daarvan is de opschalingskorting van ongeveer 700 miljoen euro. Terzijde: Het jaar 2026 wordt dan ook het ravijnjaar genoemd.

maatschappelijke veerkracht van de gemeenschappen. Dat hoeven we met dit voorstel niet te herbevestigen, er wordt al aan gewerkt. Maar **het verraderlijke in het voorstel** is de tekst op pagina 7 waarin staat, dat er nu beleidsmatig slimme keuzes moeten worden gemaakt, omdat er andere prioriteiten nodig kunnen zijn met het oog op een herindeling, want dat is wat het college als eindresultaat ziet. Ze onderschrijft in feite de conclusie, zoals verwoord op pagina 6: het uitzetten van een spoor gericht op herindeling en hiervoor met een plan van aanpak te komen.



De vraag doet zich tevens voor wat dit alles voor het College betekent in relatie met dorpsgericht werken!² Het College heeft toch echt beloofd beleid te voeren, dat afgestemd is op de behoeften van inwoners van woonkernen. Tenslotte wil ik weten of **alle wethouders** achter het voorliggende voorstel staan. Zo ja, dan trek ik de conclusie dat wethouder Van Bentem **een kroonjuweel van Gemeentebelangen** te grabbel heeft gegooid.

Samenvattend:

1. Het voorstel is in strijd met het Collegeperspectief (= een akkoord) waarin staat: de gemeente is in 2030 zelfstandig en een betrouwbare dienstverlener.
2. Het is aannemelijk, dat het nieuwe kabinet een financieel beleid gaat voeren, dat ook voor de gemeente Renkum gunstig gaat uitpakken.
3. Het is mede daarom beter om het voorstel van de agenda te halen, te wachten totdat duidelijk is wat het nieuwe kabinet voor Renkum financieel betekent.
4. Nader onderzoek te doen is gewenst om antwoord te geven op de vraag wat ervoor nodig is om Renkum als gemeente zelfstandig te laten blijven. Dit vloeit tevens voort uit de tekst van het eerder genoemde Collegeperspectief.
5. Onderzoek te doen en antwoord te geven hoe het komt dat gemeenten met een vergelijkbaar of minder aantal inwoners erin slagen zelfstandig te kunnen blijven is van belang om te achterhalen waar we van kunnen leren.

² Het Collegeperspectief *Renkum in bloei* geeft voor de periode 2022-2026 de plannen en ambities weer waar het college het initiatief neemt voor nieuw te formuleren beleid of uitvoering. Het Collegeperspectief bestaat uit een vergezicht en tien focuspunten voor de korte termijn. Vertrekpunt is dorpsgericht werken. We zorgen dat beleid en uitvoering zijn **afgestemd op de verschillende behoeften** van de verschillende dorpen. (Pagina 9). We willen zoveel mogelijk **werken vanuit de menselijke maat**. (Pagina 10)

6. Hoe luidt het antwoord op de vraag: Wat voor een gemeente willen we zijn en wat betekent dat dan bijvoorbeeld voor de verhouding rood en groen of te wel bouwen en rust? Het antwoord kan helpen keuzes te maken wat we belangrijk vinden en hoe een prioritering qua uitvoering valt aan te brengen.

7. De vraag doet zich voor hoe geloofwaardig dit College is, dat zich niet houdt aan meer essentiële uitspraken die in het akkoord verwoord staan. Een akkoord, dat ook door mij publiekelijk werd gesteund, maar waar ik bij dit College qua uitvoering als fractie vraagtekens bijzet.

John Bartels (FJB)

Aanvullende informatie en/of gedane uitspraken door anderen

GB (verkiezingsprogramma)

Renkum blijft een zelfstandige gemeente, zo houd je de lijntjes met je inwoners kort en komt de identiteit van de zes dorpen goed tot zijn recht.

VVD (bespreking startnotitie)

Volgens de VVD is het een prima idee om zelfstandig te blijven, maar dan zullen we daar ook naar moeten handelen.

Anita van Rootselaar 19-11-20, 16:39 / Gelderlander

Samengaan met een grotere gemeente betekent dat de afstand tussen gemeentebestuur en inwoners wordt vergroot, zeggen onder meer Daniëlle van Bentem, fractievoorzitter van oppositiepartij GemeenteBelangen en PvdA-fractievoorzitter Tom Erkens.

„Nu weten we als politiek wat er in elk dorp en elke wijk gebeurt. Als je in een groter gebied woont wordt dat minder”, zegt **Van Bentem**. „We hebben 32.000 inwoners”, zegt **Erkens**. „Dat is een goed formaat als je je burgers wil betrekken.”

Geldgebrek is een terugkerend thema. Dat komt onder meer doordat Renkum vindt dat het te weinig geld van het rijk krijgt - zoals meer kleine gemeenten. **Het is dan een probleem wat op steeds meer plekken speelt, ziet gedeputeerde Jan Markink.**

In een onderzoek gepresenteerd in het wetenschappelijk tijdschrift ESB, het vakblad over economie en beleid, toont **Coelo-directeur Maarten Allers** aan dat pleidooien om het aantal gemeenten drastisch in te krimpen om daarmee miljarden euro's te besparen op lucht zijn gebaseerd. **Hoe groter de gemeente, des te meer ambtenaren per duizend inwoners.**

Ingetrokken amendement **D66** van 2 november 2022

Besluit:

De startnotitie als volgt te wijzigen:

- Het schrappen van de volgende zin van de eerste alinea op pagina 3 van de startnotitie: *“Hiermee is herindeling als toekomstscenario voor onze gemeente in deze raadsperiode geen optie.”*